

GIÁ BÁO: MỖI SỐ 0.04
 TRONG NƯỚC: Một năm 6500, Sáu tháng 3.10, Ba tháng 1.00
 PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA PHÁP: Một năm 7500, Sáu tháng 3300
 NGOÀI QUỐC: Một năm 11500, Sáu tháng 6500
 Mua báo và đăng quảng cáo xin trả tiền trước.

TIẾNG-DÂN

Chịu nhiệm kiêm chủ bút
HUYNH-THỰC-KHANG

Mỗi tuần xuất bản ba kỳ: Thứ Ba, thứ NĂM và thứ BẢY
 Số 127, Đường Đông Ba, HUẾ
 Điện-thoại số 62 - Đành Đệ, Huế: TIENGDAN HUE

Quản lý
TRAN-DINH-PHIÊN

Trên không dạy,
 dưới không học
 là đều nguy.

CẢN PHÀI CHỮA CÁI NẠN "ĐÓT" ẤY

(Làm toa hàng nhận tiền (facture) đến 4 lần mới hợp thức)

TIẾNG-DÂN số 1127 ra ngày 28-10-37 có đăng câu chuyện có mười hai người dân quê ở huyện Gio linh (Quảng trị) theo lập quan địa phương đem hàng vật thổ sản do Huyện, Tỉnh đệ vào chung và bán ở Hội chợ Huế; Hội chợ xong, trong bọn ấy chỉ có một người biết viết chữ quốc ngữ, làm toa hàng (Facture) tới nhà nhận tiền, làm 3 lần mà vẫn không hợp thức (bởi nhem, viết chữ số không đúng, viết quốc ngữ mà không viết chữ tây) đến lần thứ 4 hợp thức mới nhận được tiền.... thành ra chậm trễ đến mấy tháng...
 Đọc câu chuyện trên, chứng cho chúng ta thấy rõ cái nạn edote trong dân gian là thế nào! một cái toa hàng nhận tiền, nếu người thường mua bán, có chút thường thức, thì không phải là việc khó khăn, mà ở đám dân quê dốt kia thành ra một việc vượt ra ngoài sự hiểu của họ, mà cái nạn dốt đó, làm ngăn trở trên đường saub kế hàng ngày của mỗi người đã đành, lại còn làm lụy đến quan nha xem đi xét lại, dẫn việc đơn giản mà trở thành ra việc phiền phức đến nỗi trở việc và chầy ngày. Ai bảo rằng cái dốt của dân không phòng ngại trên đường cai trị?

Đối với cái nạn edote ở dân quê như cái ca nói trên, tương quan cai trị và các nhà đương cuộc đáng thương mà không đáng ghét. Vì hiện dân quê ngày nay phần đông mang cái bệnh emu chưa, có phần ít biết đọc, viết quệch quẹo dốt chữ quốc ngữ; đến cái facture chữ Pháp, trong số 100 người, chưa chắc có đôi người viết cho hợp thức. Làm 4 lần mà may được lần cuối cùng được đúng thức đó, tất cũng nhờ kẻ khác chỉ bảo, chứ đã dốt thì có làm trăm lần hơn nữa mà không đúng vẫn không đúng, rõ là cái trường hợp đáng thương!

Đứng trước tương hợp như thế, tương các quan nha cũng người thừa hành, có cái nghĩa vụ bầy về cho họ hơn là quá trách và khờ khạo. Không phải khất trách nhà thừa hành, theo đư luận thì chính trong quan trường cũng có nơi đã làm trọn cái nghĩa vụ ấy, ấy là

trong nhíp Hội chợ Huế mà về gian hàn tỉnh Nghệ: « Trong nhíp hội chợ Huế vừa qua, về gian hàng các tỉnh Trung-kỳ, ai cũng nhận gian hàng tỉnh Nghệ là sắp đặt bài trí có thứ lớp và trang hoàng, số hàng bán được cũng khá; mà sau khi hội chợ tan về, những hàng còn lại thì giao trả cho chủ hàng, mà những hàng bán được thì bày vẽ cho họ làm facture để nhận tiền. Những người có hàng đem đơn bán đó, không có tiếng than phiền... »

Cái đó vẫn không có cách gì nhiệm mầu, chỉ ra kiểu facture cho họ làm theo, chỉ tốn công trong 20 phút hoặc nửa giờ đồng hồ mà tránh được sự phiền lụy sau này.

Ký giả thuật chuyện trên, không phải qui chụp gọt cái cực dốt của dân quê mà ra công hồi họ, để cho chứng không lo tự chữa, óm cái cực dốt đời đời; đồng thời đối với các nhà đương cuộc, ký giả cũng không có ý khất trách nơi này, làm đương nơi kia, xột đều chân thực là đem việc thực mà tỏ bày, mong cho nhà có trách nhiệm, đối với cái trường hợp như « hội chợ » cũng hội hàng gì mà dân quê còn lạ tại lại lại, nhất là dốt về các thể lệ thông thường như chuyện kê số hàng, làm giấy khai v.v... ít nữa ở các cửa công như Tỉnh, Huyện, tổng, làng có cái yết thị và bày kiểu thức cho họ về cách làm tờ giấy thế nào v.v... để cho dân gian theo kiểu mẫu đó mà làm theo, tự nhiên tránh được mối phiền lụy và trở ngại như cái « ca » nói trên.

Hiện dân quê còn nằm trong cái tình cảnh khai thông chậm trễ, thiếu môn thông thức, theo cách nói trên cũng giúp cho họ được một phần làm quen với những công cuộc mới sắp đặt của chính phủ, mà cái nghĩa vụ bầy về cho họ, tương quan địa phương nhất là phủ huyện phải nhận cái trách nhiệm đó, đã có ơn với dân quê mà về việc quan cũng giảm bớt một đôi phần phiền phức.

Có phải vậy không? mong nhà đương cuộc suy xét.
CÔNG-TÂM

CHUYÊN ĐỜI

Người anh hùng đầu có cái ở chỉ ấy
 Trong cuộc chiến tranh Trung-Nhật, ngày nay cũng như trong khi cuộc nội chiến Tây ban nha còn đương bùng nổ, ngày nào mình cũng nghĩ thấy được những tin trên công đồng. Như chuyện quân quốc gia kéo đến lấy thành Madrid, thì những tin của bên quân quốc gia đưa ra nói quá quật rỗng quân quốc gia chiếm thành lại, hàng đống kéo về hướng Madrid, chỉ còn 3 cây số. Đến sau được tin quân quốc gia đến thì... đến sau được tin quân quốc gia đến thì... Nhưng ngày sau thì thấy nói kéo về còn 10 cây số nữa thì tới Madrid! Té ra vẫn cũn, mà trước cái cách 3 cây số, sau cách đến 101 cây số thì kéo ra tiến thụt vào của gì!

Còn nói chuyện thế trái phè, mình mới thấy nhữn ón nhà làm kiến cổ cho đến đời hàng ngàn, hàng ngàn hàng ngàn năm cũng thấy nói tiến hay lùi trái phè xằng nhảm ấy. Băm mà thế cách ấy thì dù là đã cũng về nữa là nhà, có cần gì mà mỗi ngày phải mới thì!

Còn cái số người chết trận lại vài hơn nữa. Mỗi bên, sau một cuộc giao chiến thì chỉ nói bên địch chết kể hàng nghìn mà bên mình thì chỉ kể vài ba trăm qua loa thôi. Như vậy nói tiến hay lùi trái phè thì hai bên người chết cũng nhiều, hoặc là không chết một cái lính nào hết.

Những chuyện bừa bãi như vậy cái lý do rất dễ hiểu: bên nào cũng khoe cái giỏi của mình. Nhưng đến cuộc Trung-Nhật ngày nay, những tin thất thiệt như vậy vẫn có, nhưng tin tức như vậy tương không gì quan hệ. Quan hệ là có cái tin nói rằng Tướng sĩ Thạch đã giết chết Trương Học Lương!

Tin ấy là do bộ tham mưu Nhật đưa ra, nói rằng họ Trương đã giết họ Trương thì thàng chiến địa kia. Nhưng vì hiện ở sự đoàn của Trương đương đóng tại Sơn Đông, sự cho tin ấy truyền ra thì sinh đến nguyên nào biết tin, nên Trương lại nói dối rằng đã có Trương lên chức phó tư lệnh các quân đội Trung quốc!

Không biết các người khác nghe cái tin này thì họ nghĩ ra thế nào, chứ mình tưởng rằng nó chỉ là một cái tin vịt của người Nhật. Ở thì muốn gì Trương học Lương, đã trả thù lại chuyện bãi cáo ở Tây an, thì sao ngày nay lại có lại không giết? Sao lại tin tin như vậy, rồi lại đưa quốc quốc gia lên sự đương của nhân tài đã dốt người, mà trở lại giết Trương!

Hàng lại giết Trương học Lương ngày nay là một chuyện hèn, vì là giết một người đương hiệp tác với mình, đương ở dưới tay mình, có gì là danh giá đẹp. Tướng sĩ Thạch đã tin vào cũng là vị anh hùng đương cầm vận mệnh nước Tân trong tay, dù có dốt thì đến đến cũng không có đáng tay làm cái việc ấy.

Hiện dân quê còn nằm trong cái tình cảnh khai thông chậm trễ, thiếu môn thông thức, theo cách nói trên cũng giúp cho họ được một phần làm quen với những công cuộc mới sắp đặt của chính phủ, mà cái nghĩa vụ bầy về cho họ, tương quan địa phương nhất là phủ huyện phải nhận cái trách nhiệm đó, đã có ơn với dân quê mà về việc quan cũng giảm bớt một đôi phần phiền phức.

Có phải vậy không? mong nhà đương cuộc suy xét.
CÔNG-TÂM

Kỳ Hội đồng Dân-biểu Trung-kỳ năm nay

Trước ngày hội họp
 Bộ tin đã đăng trước, Viện Dân-biểu Trung-kỳ họp hội đồng thường niên ngày 3 Novembre các ông nghị đã tới Huế đã cả.
 (Xem qua trang 3 số 1)

MỘT CUỘC ĐINH-CÔNG Ở BẾN TÀU SAIGON

Thuyền-thủ 4 chiếc tàu lớn làm rơi

Vì viên phát lương Jacquier cho thủy thủ ăn uống cực khổ quá, họ bỏ chạy không nổi, nên đã tiến chiếm tàu «Comte de L'Isle» và nhân định công. Kể đó thủy thủ của 3 chiếc «Paul Doumer», «Min», «Cap Tourane» cũng đình công theo. Theo báo «Đông-Tin» ra ngày 28-10, từ hai ngày gần đó, thủy thủ nghề ngao cũng đình công, chỉ nói cho số «Inscription maritime» lợi chức M. Jacquier, không cho ở dưới tàu nữa và cho họ ăn uống khá lên, khi đó họ mới chịu làm việc lại.

Trưa 29-10, thủy thủ ba chiếc «Le Comte de Lisle», «Paul Doumer», «Cap Tourane» đã xuống làm lại, và tàu đã nhổ neo đi. Vì viên Jacquier đã bị đuổi lên bờ.

Chiếc Min chờ đến ngày cũng nhổ neo.
 Thủy thủ đã làm đơn nhờ trạng sư Loye thay mặt kiện viên Jacquier về tội ám mưu đầu độc, vì anh chưa trích có bất được mấy hợp cả thời dưới tàu.

VỀ MẶT NHỤC XƯA CỦA ĐỨC TRƯỚC MẮT LIỆT-CƯỜNG

CHUNG QUANH VIỆC KÝ TỜ ĐÌNH - CHIẾN NGÀY 11 NOVEMBRE 1918

Ngày 11 Novembre tới đây, ngày lễ mà các công tư số đều nghỉ, lấy làm vui; trái lại, chính là ngày nhục của Đức đối với liệt cường, cách đây 19 năm chẵn. Ngày ấy, trên các tờ lịch Tây thấy đã chử đó ta là «Fête de la victoire» (ngày lễ chiến thắng), mà nói cho đúng thì là ngày lễ «đình chiến» (Fête de l'armistice), nghĩa là cái ngày quân Đức không còn sức cự với đồng-quân nữa, chịu đầu hàng ký vào tờ giấy đình chiến mà Đức cho Đức. Mỗi năm đến ngày ấy, trong nhà Hitler lại có sự giáng điện giật rùng rợn cả mình! Hitler phải nghĩ

vo dần.
 Đàng khác góc xa thì mà, là nhắc đến ngày đình chiến ấy, cũng là nhắc cho vui, nhắc cho biết liệt cường đối ấy họ ép Đức cũng rồi, thì mà Đức ăm ăm chịu được. Đức giết chịu nhục trải bao nhiêu năm thì ngày nay phụng trao đồng bộ của dân Đức làm cho nhữn người nói rằng đó là bất thước hay của Đức, vì tờ giấy đình chiến họ ký trên kia, nay đã hóa ra giảm giá trị nhữn, hay nói phải là không còn giá trị nữa.
 19 năm trước, ký gì cũng ký! Ngày nay xem chữ ký ấy là trở chơi! Gần đây lại có tin Đức đòi lại thuộc địa cũ nữa!

ÔNG TẠ THU THẦU BỊ GIAM, ĐÈN NAY ĐÀ BẠI NỬA THÂN MÌNH

Trạng sư Trịnh-dính-Thảo mới rời đi đưa đơn xin cho ông Tạ Thu Thâu thả ngoài hầu tra, vì ông Thảo nói hiện ông Thảo đã bị bại hồi nửa thân mình.
 Nhưng đơn ông Thảo bị bác.

TRUNG NHẬT CHIẾN - TRANH

BOM NHẬT NÉM XƯƠNG NAM-KINH

Nam-kinh, từ 15-8 đến nay (25-10), là 70 ngày tàu bay Nhật tập công Nam kinh là 70 lần, ném đến 120 quả bom, có năm chết hơn 500 người, bị thương 670 người, nhà cửa bị hủy hơn 2000 gian.

HÀ-ÔNG-KHÂM VÀ TRẦN-THÀNH LÃNH PHÂN ĐANH NHẬT Ở THƯỢNG-BÁI

Nam-kinh, 25-10. - Kháng chiến tại Thượng-bái, chính-phủ Nam-kinh có cử Chu-thiên-Lương, làm tổng tư lệnh; song sự thực thì hai đại tướng Hà-ông-Khâm (chánh tướng) Trần-Thành (thứ tướng) lãnh trách nhiệm chỉ huy các quân đội.

PHUNG-NGỌC-TƯỜNG LÃNH TRÁCH NHIỆM PHÂN CÔNG THẠCH-GIA-TRANG

Thái nguyên, 25-10. - Phụng-ngọc-Tường, quân sự phó tư viên trưởng nhiệm đư chiến ở trận địa đương Bình-Hàn, đã chịu lãnh trách nhiệm phân công Thạch-gia-Trang.

TÀU IÀN PHÁ ĐƯỢC 22 CHIẾC MÁY BAY CỦA NHẬT

Thái nguyên, 26-10. - Quân đội cầm đầu của Tàu, đang thả lựu đạn xuống vào trường may bay Nhật tại phá được 22 chiếc máy bay, nên Tương-giới-Thạch đã hạ lệnh khen thưởng xứng đáng là có.

QUÂN NHẬT CƯỚP CỦA DÂN TÀU

Thảo báo Tàu, quân Nhật đã lấy của cải của dân Tàu ở khu đồng Thượng-bái, đã bắt đi 2000 hòm, thì ngày 26 Octobre đã bắt hơn 1000 hòm nữa mà chở về Nhật. Có thể họ quân Nhật đi cướp.

NGÀY HỌP ĐẠI HỘI ĐỒNG KINH TẾ VÀ TÀI CHÍNH ĐÔNG DƯƠNG

Ngày 2 Décembre sẽ khai mạc Đại hội đồng Kinh tế và Tài chính Đông dương tại Hanoi.
 Các nhà báo đều được dự vào các buổi ban đầu. Mỗi báo được 2 người đại diện, và carte phải xin tại phố Toàn quyền Hanoi.

XƯƠNG THƯỚC SÙNG CỦA NHẬT Ở ĐÔNG KINH BỊ ĐỔ THIỆT HẠI NHIỀU

Báo «Triển nhật tân» nói về xương thước sùng của Nhật bị đổ thiệt hại nhiều, làm được một góc trời. Trong xương có 5 ống xương rỗng mấy chục mét, đều bị phá hủy cả.

QUÂN NHẬT BỊ BẠI Ở MẶT TRẬN TẾ-NAM

Tế-nam, 25-10. - Bưởi mai hôm nay, trên 2000 quân Nhật và trên 20 chiếc đại bác, trên 10 chiếc xe kéo đánh Tuyến-Trang ở Trịnh-gia-Trại. Hai bên đánh rất kịch liệt. Đến 5 giờ chiều, quân Tàu giữ chốt ở 6 trạm người Nhật; bên phía Tàu chốt và bị thương trên trận.

QUÂN NHẬT LẤY ĐƯỢC MẶT TRẬN AB-BẮC VÀ GIANG-LOAN

Thượng-bái, 27-10. - Sáng hôm nay quân Nhật chiếm được trấn Giang-loan của Tàu và trường đua ngựa gần đó, lấy một toán quân Nhật khác chiếm được các điểm và bắt giam các của đương xe lửa kinh tế ở giữa 10 giới công cộng và Áp-Bắc.

HƠN 700 QUÂN NHẬT BỊ GIẾT

Thượng-bái, 25-10. - Quân Tàu ở phía Bắc Kỳ-nam đã rút vào trận tuyến mới, nhưng cũng còn để lại một bộ hàng hải lớn nhất chứng đánh với quân Nhật. Hai bên đánh giết rất ác, toàn đưng đại bác và trái là đâm chém nhau, từ 9 giờ 30 hôm kia, mãi đến hồi 5 giờ sáng hôm qua mới thôi. Quân Nhật bị thiệt hại hơn 700 người.

MÁY BAY NHẬT ĐÁNH PHÁ TÔ-CHÁU

Tô-châu, 25-10. - Ngày hôm nay, máy bay Nhật đã sang ném đến nhiều toán lựu đạn bom và bắt giam các của đương xe lửa kinh tế ở giữa 10 giới công cộng và Áp-Bắc.
 (Xem tiếp qua trang 4 số 1)

«San khi bị các nước đồng minh đánh gút, quân Đức xem chừng không chịu nổi, bộ Tham-mưu họ phải xin ký tờ đình chiến, tờ đình chiến ấy có buộc đều gì gay go cũng phải chịu.

Ngày 7 Novembre (1918), Nguyễn sỹ Phok, đang sửa đăm, thỉnh linh được điện tin của quân Đức báo: «Vắng lệnh chính phủ Đức, bộ Tham mưu Đức gút tin này tương quan Nguyễn sỹ Phok.

Nhờ quan Tổng-thống Ngô-kỳ báo cho chính phủ Đức biết rằng quan Nguyễn-sỹ Phok được quyền tiếp đại diện của Đức về thông cho Đức biết những điều kiện ký tờ đình chiến, lại cho biết tên những sỹ ngoại giao về xin cho biết đại biểu Đức được phép vào những nơi nào trong khu vực Pháp. Cũng vì nhân đạo mà Đức xin đình chiến.

Lúc 1 giờ 25 phút, ông Foch trả lời: «Các đại biểu Đức phải tới nơi tiền tuyến (avant-poste) tại đại lộ Maudenge-La Capelle-Gaule. Tại đây có quan tướng sỹ Debency-coi để khám ấy, từ mấy ngày nay đã được tin báo trước rồi.»

(Tiếp qua trang 3 số 1)

Một vụ ám-sát rất bí mật Bà Odette Gauthier bị ám sát tại khách sạn của bà

Tối 26 rạng 27 Octobre, tại khách sạn «Les trois Etolles» ở Hải-phong xảy ra vụ ám sát rất bí mật: Bà Odette Gauthier tên Việt thị Đào, đã bị kẻ nào trối lại, bóp cổ cô nhữn vết thương, chết khi nào không ai hay biết; đến bọn bồi đợc ở nhà ấy cũng không nghe lầm.
 Một đư lại là kẻ sát nhân không lấy tí của cái nào cả; vật gì ở chỗ nào vậy? nguy.

Người ta nói vụ này nguyên do vì thù hằn xưa đó. Nhà nhữn trách đã đi u tra mà chưa ra manh mủi,

Ái là người từ tâm,
 Hay nhớ đến nạn dân ngoài Bắc!

BÀI DIỄN-VĂN của quan Khâm-sứ CRAFFEUIL

đọc lúc tiếp kiến máy ông Dân-biểu
chiều ngày 2 Novembre 1937

Các ông Dân biểu,
Bản chức của các ông đến
yết kiến bản chức,
Bản chức được tiếp các ông tại
Đại Pháp Sư quán này thì bản chức
lấy làm vui lắm; bản chức có lời
mừng cho các ông đã được nhận
đán tin nhiệm cử ra. Nay gặp lại
mấy ông Dân biểu cũ được tái cử,
bản chức lấy làm hoan hỷ; còn mấy
ông mới đắc cử vào Viện lần này
là lần đầu thì bản chức có lời chào
mừng.

Các ông ra đảm lãnh nhiệm vụ
với cái sự nguyện bằng hai lo giúp
việc nước Nam, nghiên cứu các vấn
đề phát hiện trong xã, hợp tác với
hai chính phủ Năm triều Bảo hộ
để mưu cầu và giải quyết một cách
hoàn thiện những vấn đề ích quốc
lợi dân.

Nếu muốn cho công việc mình
được kết quả mỹ mãn thì các ông
nên nghiên những việc lo giúp nước
nhà, nghiên cứu và hợp tác làm
nguyên tử cho nhiệm vụ của các
ông. Các ông nên tránh những
cách giải quyết đơn sơ, vì phần
việc gì do quan niệm mình phát
hiện mà nhất thiết không chăm xét
tinh thể hiện tại, không tùy cơ
chạm chước cho hợp với hoàn
cảnh thì khó lòng mà tiến phát
được.

Những cử tri của các ông đã phá
thành cho các ông cái nhiệm vụ nó
buộc các ông phải có tầm lý, công
đân trí thức. Giúp việc nước là
phải báo thành sống suốt với phần
sự mình, khi thấy việc ích lợi
chung, mình không nên có nào
đồng phải mới được. Công việc
của chúng ta không những là nhất
thiết không theo những mục đích
riêng của ai, mà lại mỗi việc cái
cách cần phải bình tĩnh và chú tâm
mà xét, phải suy nghĩ cho ra những
ảnh hưởng thuận hay là nghịch của
việc cái cách ấy.

Ngày mai các ông sẽ nghe quan
Thượng thư Bộ Lại đọc bản luận kế
về sự hoạt động của Chính phủ
Năm triều từ kỳ hội đồng trước của
quy Viện đến nay. Nhân đây bản
chức phải đề nghị rằng sự hoạt
động ấy xu hướng về mặt công ích,
để bỏ ích cho tất cả mọi người. Dù
là việc thuộc quyền Bộ Lại, hay là
Bộ Giáo dục, Bộ Tư pháp, Bộ Tài
chánh, Bộ Công tác, Bộ Kinh tế mà
vẫn tiếp tục theo mục đích của tập
thể xã hội và mưu cuộc sinh tồn
đầy mạnh mẽ cho nước Việt Nam.

Chính phủ Năm triều đã hợp
đồng với Bảo hộ mà chính tập
ngạch quan lại, để mở cuộc thi
tuyển những kẻ anh niên tài俊
đem ra bổ dụng. Các viên chức anh
niên ấy sung vào ngạch hành
chánh, họ làm việc để hết lòng
phần thân, đứng cả trí thức và cả
tính thân tâm lên trên thích hợp với
nguyện vọng của dân. Các ông sẽ
nhận thấy sự khoáng trương ở học
giới, cái tinh thần rất hoàn thiện về
các phần phối quyền thêm phần,
và cuộc tu học và dạy ra 15 loại
pháp, việc quản lý tài nguyên của
ngân sách và công sản cả xứ Trung
kỳ, Chính phủ đã rất thận trọng.
Các ông sẽ thấy rằng việc tu

bổ các nơi cũ tiếm, các công
trường, để thay ở số học để chuẩn
định mà hết sức lo lắng; các ông
lại sẽ thấy rằng Bộ Kinh tế đã tiến
tâm một cách đáng ngợi khen để
đeo đuổi theo mục đích trong
quyền hạn của Bộ mà khai phá cho
xứ Trung kỳ.

Về phương diện khác các ông
sẽ thấy các khoản dự trữ ở ngân
sách Bảo hộ bản xứ. Xét số dự trữ
thì các ông sẽ rõ những điều cái
cách đang trả định mà nay Chính
phủ bởi ý kiến các ông đã tiến hành,
là những điều trọng đại biết bao
và ích lợi thế nào. Đến khi bản
chức, các ông muốn chất vấn đến gì,
sẽ có các quan chức đại diện Bảo
hộ giải bày tường tận.

Coi ngân sách, các ông sẽ thấy
sở một trường hành động không
đơn giản. Về bản chức xin các
ông hãy lấy lòng công tư, lấy kiến
thức của các ông về nhân vật bản
chức mà xét. Không nên vì cơ cảnh
trị và những cái sai đi thềm cảnh ở
trong ấy, mà quy Viện bỏ hẳn công
nghiên cứu đến những vấn đề kinh
tế, hay là suy tìm cách thận trọng
cải lương về phương diện xã hội.

Xứ Trung kỳ ta đây, vì kinh tế
chưa được khai trương bao lâu,
nên khỏi bị ảnh hưởng nạn khủng
hoảng dữ dội-mới rồi, hiện nay
Trang kỳ để dự vào thương trường
Đông pháp tuy mới được một phần
còn con, nhưng mà nó thể tiến bộ
rất mau. Hiện nay các đồng bào
của các ông cần thêm đến sáng
kiến, thêm lòng tin nhiệm; để cần
thiết hiện thời là về đường kinh tế,
nên là chờ lại cho hợp với địa thế
của một xứ sản phẩm nơi có sản vật
nhưng cách trở nhau thành thử cái
năng lực phải chia ra nhiều.

(Còn nữa)

(Theo bản dịch của Tòa Khâm)

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng
đá có tiếng nhiều và chèo
chán bán chạy.

NHƯ:

DẦU KHUYNH - DIỆP

KEM KHUYNH - DIỆP

DẦU BA - CỎ

KI-NINH NHÀ - NƯỚC

KEM VÀ PHÂN TUKALON

THUỐC ĐÁNH RĂNG

ROSEMAIL

CÁC THỨ THUỐC HIỆU

NHÀNH-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý,
hỏi tại:

HIỆU VIÊN - ĐỆ
ở Bến-Nguyễn HƯẾ

Hơn 100 đàn bà ở nhà máy giầy Cỏ-mỏ Đạp- câu đình công

Hồi 6 giờ sáng 29 Octobre, hai ô-
típ thợ đàn bà xếp giầy và lọc giầy
ở số máy giầy Cỏ-mỏ Đạp câu, hơn
100 người đình công cả.

Chỉ em-kèo nhan đến số Cỏ-mỏ
nhờ can thiệp, không được gì, bản
hợp nhàn lại làm một cái đơn bằng
chữ quốc ngữ, ký tên cả, rồi kéo
nhan đến tòa Sơ-Bắc-ninh, chờ
đến chiều, nhờ quan Công sứ can
thiệp.

Họ yêu cầu nhiều điều như giữ
việc xếp giầy lọc giầy theo lối
trước, đứng thay đổi; cho tăng
lương; đòi tên cai Kinh là người
bay hà hiếp bọn em.

Thợ của 5 lò gạch ở Chợ-lớn đình công

Ngày 25 Octobre, thợ làm ở hai lò
gạch « Lưu văn Tín » và « Thời
hóa » đình công.

Ngày 26 Octobre, tiếp thợ hai lò
gạch của ông Lợi văn An và Quảng
thành Hưng.

Ngày 25 Octobre, thì thợ lò gạch
Hiệp Hưng.

Mấy lò gạch này đều ở Chợ lớn,
chủ đều là Khách trú. Đình công
đây, cốt yếu cầu tăng lương và
lên đầu phải cho mượn tiền trước.

Lời cảm tạ

Chúng tôi xin trân trọng cảm tạ Hội
đồng thường trực Viện Dân biểu, các cụ
lớn, các quan, láng và đồng, các ông, các
bà và các bạn đã số lòng thương xót
giấy chia b. ần, cho đi phụng dưỡng và đi
đưa đón bệnh, cho, ông một, ông ngày,
và anh chúng tôi là:

ÔNG NGUYỄN-QUANG

hướng 59 tuổi
chúng may to thể hôm 27 Octobre 1937
và an táng hôm 31 tháng kỷ tại nghĩa
địa họ Nguyễn ở làng Xuân Đông, Quảng
nam.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất,
xin các Ngài thứ cho.

Vợ: Bà Lý thị Ngọc Hân
Con trai: Nguyễn quốc Tây và vợ con,
Đinh Thị và vợ con, Trọng
Đy và vợ con, Hữu Thảo,
Thế Lợi

Con gái ở rể: Mèo Đặng xuân Thuyết và
chồng con, Mèo Văn Phạm
đuy Niệm và con, Mèo Phạm
ngọc Văn và chồng con.

Em ruột: Ng khỏe Thiệu và vợ con.
Đặng kính tạ

10 sự biết và làm lấy KHÔNG PHẢI NHỚ AI!!!

- 1) Tự chữa khỏi ngay các bệnh Lậu
- 2) Tự chữa khỏi bệnh Giang-Mai.
- 3) Tự chữa cho khỏi Di Mộng Tinh.
- 4) Tự chữa khỏi bệnh-dại kinh xâu
- 5) Tự làm bỏ thặng, trắng-đương!
- 6) Có thể cứu tự an, đau, thai.
- 7) Biết giao-cần cho hợp vệ sinh!
- 8) Biết đủ binh ảnh Vi-tràng Lậu,
Đương-Mai, Vi-tràng...
- 9) Biết rõ các hình sinh-thực-khí
(các bình kin của Nam-Nữ).
- 10) Biết các hình Bào-thai từ một
tới chín Tháng... Vậy cần phải

Mua ngay và xem ngay cuốn:
- NAM-NỮ BI-MẬT CHỈ-NAM -
in lần thứ năm giá 0\$30

The wandat đi cho nhà xuất-bản như vậy:
NHẬT-NAM THƯ-QUYÊN
102, Hàng Gal - HANOI

Xa gửi mua thêm cuốn 0\$15, gửi costre
remboursement là 0\$01.

MIXTURE TRITONIC

BỔ HUYẾT VÀ BỔ SỨC LỰC, ĐỒNG VỚI MƯỚC HOẶC NƯỚC VỚI RƯỢU

PHARMACIE DE HUE
30 RUE PAUL BERT

Nóng mau nguội và chia rẽ

(Tiếp theo trang 1)

buộc phải giữ cái tư cách và
sự hành động của mình. Dân
đàn vì cái nóng mau nguội
độ, nhân dân đối với viện
cò hơi nguội lần mà trong
viện nhân cũng lần lần sanh
ra, chia rẽ...

Đó là thuật theo dư luận, ký
gã không phải bản thêm.

Trải qua một khoảng lạnh
lặng, nghĩa là nhân dân đối
với Dân viện, không gởi chút
hy vọng gì, xem việc báo cử
dân biểu cũng như việc xâu,
mà các ngài đặc cử ra đương
cái gánh dân biểu, phần thì tự
biết dân viện không có gì làm
hậu thuẫn, quyền hạn của viện
lại hẹp hòi, nên làm cho xong
chuyện trong mấy ngày hội;
rồi thì cớ vào tay ai nấy
phải, có ai giám đốc trách vọng
gi mà le. Vì thế mà nhân dân
với Dân viện gần như không
cò liên lạc quan hệ gì nhau,
rõ là một cái quái tượng.

Mới kỳ bầu cử khóa này,
một phần nhân phụng kiến
bình dân đã tràn vào trong
xứ, một phần nhân dân đã
giác ngộ, bạn thanh niên hăng
hái, đi theo con đường cấp
kích, lãnh được bài học thất
bại mà quay chùn về đường
cái cách công khai... vì thế mà
phần đông đối với Dân viện
lại tỏ lòng sốt sắn tham dự.
Xem cuộc bầu cử vừa rồi, dù
chứng cho lời nói trên là sự
hiện thiệt.

Kể trước sau khóa bầu cử
này, từ tháng Juillet lại đây,
trước hết, nào bạn cử tri cò
động cho người này, đánh đồ
người kia, tỏ ra thái độ rất là
nóng nhiệt, mà các ngài ra
ứng cử và đắc cử, nào chương
trình, nào chánh kiến, phó
bày một cách sôi nổi trước
mặt cử tri, rõ là một
cái hiện tượng đáng mừng cho
Dân viện, có chút sanh khí
hoạt động.

Tuy vậy, đó chỉ là cái hiện
tượng chèo quỳnh mới nở
chưa lấy gì làm chứng cho sự
lâu bền. Cái điều đáng ngại là
nhân dân đối với Dân viện chỉ
nóng trong một nhịp báo cử
mà sau đó thì hồ phũ cho các
quan nghị làm gì thì làm,
không cần đề ý đến; còn bên
các ông dân biểu, cũng cần
phó bày tâm sự với dân vì
nước trước sau cuộc bầu cử,
đã đắc cử tức đạt mục đích rồi,
thì dẹp toán thể viện lại mà
chăm việc cá nhân. Như vậy
tức là phạm vào điều nóng 5
phút và cát rạ nói trên, mà
phần đông đương hoài nghi.

Vậy rất trông: nhân dân ta
đối với viện mà đã gởi cái
trách nhiệm thay mặt cho
mình, kỳ vọng vào đó mà theo
giám đốc sự hành động của
người thay mặt mình — không
chỉ ban trị sự, chính người
dân biểu mà mình đã cử cũng
thế —; còn bên các ông dân
biểu đã gánh cái trách nhiệm
ta phải chăm cái nghĩa vụ
thay mặt dân, mà làm sao có
thực tế, khỏi phụ lòng sốt sắn
của dân đã cử mình, không
chỉ phó chương trình và thảo
yếu cầu mà cho là làm trọn
phận sự; không hề phụng
cầu danh háo và lợi riêng.

X.

việc trong nước

HUẾ

Vì tình

Khi 3 giờ chiều ngày 1er Novembre,
người ta thấy chỗ đến bệnh viện trong
thành, một trang thanh niên, máu me đầy
mình.

Thấy thân họ rơi ra thấy người bị
một vết thương nơi mặt bên trái khá nặng,
bằng bó mà không cầm được máu, nên
thầy bác cho ngay qua bệnh-viện lớn
cấp cứu.

Vào bệnh viện lớn, quan thầy thuốc
khám cho thuốc. Theo lời phân đống thì
chuyện này vì tình.

P. V.

NGHỆ - AN

Hội viên tỉnh hạt lên
mặt với làng

Xuất thân một bác lý chưa mấy học
mà can án bị địch, Hoàng - Sơ làng
Võ-lít, làm trước được chức hội
viên tỉnh hạt huyện Thanh chương.

Lần đầu ghé hội viên, ông ta ra hương
thôn lều nghĩ đến chuyện người thợ.
Nhìn một bữa trong làng gặp ngày lễ ở
đình, tức ngày rằm tháng tám, ông Hội
ra ghé đình họp với các ông hào vọng là
bạn trước ngồi ngang với ông. Ông Hội
tỏ người trên một bộ ngực khá cao, gập
người bạn lều anh « Tôi là Chánh-Trấn
làm lý trưởng trước ông Hội » ông lại
ghé ngồi một bên, thì ông Hội tên « Ông
đang : « Tôi nay anh không được ngồi
ngang với tôi mới đây này ! »

Vấn xong bữa nhóm họp lý, dân có họp
bên ông Hội về môn tiền ông đã bàn ruộng
công điền, người bạn chèo đong bọ
mà ông đã tên, ông Hội nói lời thôi.
Hiện dân đã đem việc kiện tại huyện.

Dân nguyện

Một đám cướp

Hồi hơn một giờ đêm hôm mùng 10
tháng chạp ta, tại nhà ông Nguyễn-xuân-
Hào làng Yên-đô, phủ Hưng-nguyên xảy
ra một vụ cướp. Quân gian đạo có chừng
7, 8 đứa cò mang dao rựa và đèn pin.
Hôm ấy ông hào đi vắng, quân cướp
vào thì liền chiếm 100 viên rồi bắt trở lại
Nguyễn-xuân-Hào và người nhà lý, dựa
sườn thì hỏi thì số tiền nhà và gia đình.
Tất cả số tiền 2000 trong hộp bạc
số vàng và bạc quân đội. Quân cướp
lòng khấp nhà lý hỏi 9 cái mâm than
và nhiều đồ đạc, tính cộng tất cả chừng
hơn 30\$.
Sáng ngày mùng bốn, hồi 7 giờ, thì tên
Nguyễn - Công ở làng Thạch-lạc, huyện
Nam-định gặp hai nhân em tên Lê-Nam và
Lê-Tám (quê ở làng Thạch-lạc) gánh củ
mắm đi chợ và nhà, đi qua cầu uối Ai,
(2 tên này trước đã can án gian đạo

hiền lãn), Lê-Nam dọa Ng. Công rằng
nếu việc này về 10 thì chúng tôi sẽ không
đỡ anh ông. Thế rồi tên Công một mạch
chạy thẳng xuống nhà ông nghe tên là
Trần-Na (một nhà giàu tại làng Yên-huê)
báo tin ấy. Vì trước Công đã nghe Nam
và Tám nói là chúng sẽ đến cướp nhà
Trần-Na.

Tất cả đem chuyện trình phủ. Đến
10 ngày sau, phủ phái viên đội lý đến nhà
tên Nam khám xét, quan không thấy một
vật gì nữa.

Đến cách mấy hôm sau tên Nguyễn-Công
sợ lý đến thăm, nên đi đến sang khai
đưa đười tại ở Mật-thám. Không biết rồi
nhà chuyện tránh có lý độ tằng chừng
mà trường trị quân gian đạo này không.
Dân nguyện

HÀ - TỈNH

Một hội đồng quan tòa rất mới!

Nguyễn-ác-Tương, ở huyện Hưng-
nguyên, xã Thượng-hồng là một nhà giàu
trung niên kỷ. Hôm 21 tháng 8 ta, có một
mọi trống bọ (không rõ bao nhiêu). Trong
nhà tương có con trai, dân, nhân trai và
đầy 10 cũng nhiều. Tương chỉ nghĩ cho
tên-Tàng và con Thị-Bá lý, Tương mới
lập ra tòa án để tra xét, gọi 3 đứa, con
trai, là Co, Quỳnh, Quý lại mới thêm một
vi quan hưu là Bang-Xương, 5 viên bồi
đồng đứng cực bình tra xét, nào đình
đầy, làm, họp, tìm đầu hóa đất, cớ Clay
tráo lộn cây. Mọi việc 60 ngày hôm đó,
là về tên Tàng, mới cuối được 3 ngày,
đưa trần rựa đến chào chủ. (Tàng có
(Xem qua trang 3 số 3)

Lời cảm tạ

Chúng tôi có lời cảm tạ tấm lòng qui
hóa của quý ông, bà và anh, chỉ có đến
đưa linh cửu và gởi cho lễ phụng dưỡng
rộng díp

ÔNG NGUYỄN-KHẮC-HÒA

Bản làm viên thì độc học sĩ
trí sự, 64 tuổi, từ trần ngày 6 Octobre
1937 an táng tại làng Tân-phước, Văn
niên, Khánh hòa, trung tức mới rồi, anh
có điều gì sơ suất, xin quý ông, bà và
anh, chị thứ cho.

Quê phụ: Hồ thị Dung
Cố tổ: Nguyễn khắc Phương
Nguyễn khắc Xuân
Nguyễn khắc Khai
Nguyễn khắc Tin
Nguyễn thị Bội
Nguyễn thị Hoà
Nguyễn thị Mỹ

Ngày lễ: Lê mỹ Thành
Đình lễ: Nguyễn khắc Chí

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỔ ĐÔNG-PHÁP

KỶ THỨ NHỊ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180.000 và mỗi vé 1 đồng bạc.
(NAM-KY, CAO-MÉN, BẮC-KY, TRUNG-KY và AI-LAO). Nơi
xổ định ở HANOI, và thời bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các
ngày xổ số sau này:

8 Août, 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau này.

1 số trúng	4.000\$	4.000\$
5 "	1.000.	8.000.
60 "	100.	8.000.
360 "	50.	18.000.
3.600 "	10.	36.000.
4.029		72.000\$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000\$ 1 số trúng 40.000\$

1 số trúng 20.000. 2 số trúng 10.000.

Những số hoặc trúng hay không trúng về năm kỷ sẽ của năm bộ
đều được dự vào cuộc xổ chung kỳ 5 lớn.

CHỮ-Y: BỘ NAM-KY từ số 000.000 đến số 999.999 và từ số 100000 đến số
199.999 - BỘ CAO-MÉN từ số 200.000 đến số 299.999 và từ số 300.000 đến số
399.999 - BỘ BẮC-KY từ số 400.000 đến số 499.999 và từ số 500.000 đến số
599.999 - BỘ TRUNG-KY từ số 600.000 đến số 699.999 và từ số 700.000 đến số
799.999 - BỘ AI-LAO từ số 800.000 đến số 899.999 và từ số 900.000 đến số 999.999

MUA BẢO ĐƯỢC BIỂU SÁCH !!

Mua một năm báo
POUR LA JEUNESSE SCOLAIRE
(hợp báo ra ngày chủ nhật, riêng cho nam nữ học sinh các trường
Pháp-Việt trong xứ Đông-Dương)
của nhà in MAI-LINH HANOI xuất - bản
giá 1\$50, được gửi ngay 1\$50 sách của nhà Mai-Linh (nếu bán
ra xin trả thêm 0\$30 cước gửi sách biển).
Chỉ những bạn mua năm mới được hưởng sách biển.
Nếu nửa chừng báo không ra nữa,
nhà Mai-Linh xin cam đoan trả lại tiền
mua 1\$50 sách đến 1er NOVEMBRE 1937
Thư và mandat gửi về MAI-LINH - HANOI

